

Periòdics com 'La Farola' o 'Globus Mundi' constitueixen una taula de salvació per als anomenants sense sostre. Gràcies a aquesta invenció, creada ja fa dos anys, milers de persones poden començar una nova vida. La qualitat és el repte a superar.

Clarobscur de la premsa de la misèria

Fa quasi dos anys que, a Catalunya, s'hi va vendre el primer exemplar d'un periòdic que ara és el pioner d'aquesta mena de premsa a l'estat espanyol. El 16 de juny de 1994 George Mathis, un ex-indigent francès, portava a Barcelona el primer número d'una publicació que ell havia creat a França. La iniciativa era de publicar un periòdic que donés feina als "sense sostre" i que servís d'alternativa a la mendicitat. George Mathis havia aconseguit un gran èxit a França, i la idea fou exportada a moltes ciutats europees, i també al nostre país, on començà a publicar-se *El Fanal*. Mesos després *El Fanal* va esdevenir *La Farola*, un periòdic en espanyol que ara es ven també a Madrid, Saragossa, Bilbao, Vigo, Sant Sebastià, Sevilla, Alacant, València i, des de fa poc, a Tarragona i Pamplona. En aquests moments, *La Farola* segueix una fase d'expansió total. A *La Farola* asseguren que, gràcies a aquesta publicació, més de dues mil persones han deixat la mendicitat i que ara tenen uns mil venedors. Aquests èxits han permès que, del febrer ençà, *La Farola* s'hagi convertit en fundació.

Publicacions en competència. Els venedors de *La Farola*, publicació de premsa social capdavantera, ja formen part del paisatge urbà. En poc temps, aquest periòdic, que ara surt quinzenalment, ha conquerit un lloc en el conjunt de la societat. Però

La Farola, tot i ser majoritari, no és, ni de bon tros, l'única publicació social d'avui dia. N'hi ha de similars que coexisteixen i competeixen. A la resta de l'estat, *El Asfalto* i *La Calle* fan la competència a *La Farola* i, segons un article recent publicat per *El País*, les crítiques i les tensions entre aquestes tres publicacions són habituals. A Catalunya *La Farola* tampoc no té el mono-

La tirada de 'La Farola' és de cent mil exemplars. La seva expansió és tal que s'ha convertit en fundació.

poli de les vendes de premsa social. La competència es diu *Globus Mundi*, una revista amb els mateixos objectius, però amb una infraestructura i unes vendes molt per sota les de *La Farola*. A més, sembla que la relació de competència establerta entre totes dues no és mancada de crítiques ni de retrets mutus.

A *Globus Mundi* no veuen amb bons ulls el creixement de *La Farola*. La història de *Globus Mundi* va estretament relacionada amb la de *La Farola*. Lluís Ri-

cart, economista i periodista de professió, encarregat de distribuir els exemplars als venedors, explica que és la directora actual de *Globus Mundi*, Martha González, qui va començar a publicar *El Fanal* a Barcelona. George Mathis i Martha González van treballar plegats en aquest principi de la premsa social aquí. Segons afirma Lluís Ricart "Martha González va abandonar *El Fanal* per desavinences amb George Mathis, perquè de les cinquanta pessetes que sobraven de cada número venut, una bona part se n'anaven a França, quan l'objectiu de la Martha era d'invertir aquests diners per arreglar els problemes socials del nostre país". Així, *La Farola* va començar una nova etapa amb un equip nou i va aparèixer *Globus Mundi*, una revista que el mes d'abril propassat feia el primer any de vida.

Els continguts d'aquestes dues publicacions són ben diferents, tot i comptar amb periodistes i col·laboradors professionals. *La Farola*, amb els seus grans titulars i una maquetació atractiva, vol ser un periòdic informatiu que pugui interessar qualsevol ciutadà per la seva informació actual. Alberto Abad, un dels dos redactors en cap de *La Farola*, periodista que va deixar *El Mundo* de Madrid per encarregar-se de la redacció de *La Farola* és crític sobre la qualitat del periòdic: "Encara em fa l'efecte que el periòdic no té la qualitat que un preu de dues-centes pessetes exi-

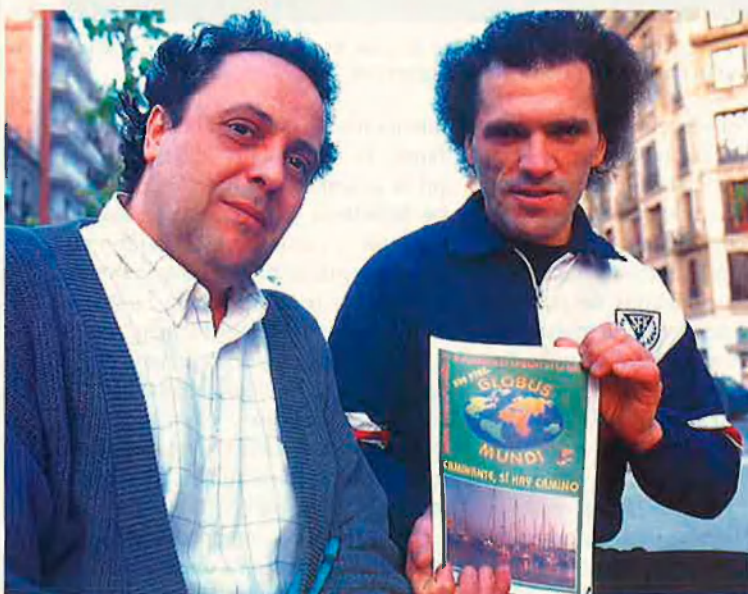

geix. La nostra lluita és de vendre cada vegada més qualitat i menys caritat, però crec que encara té molt de caritat”.

Contràriament, a *Globus Mundi* no volen ser informatius; fan una revista literària en què col·laboren periòdicament periodistes i escriptors importants: Joan Perucho, Paco Candel o Javier Tomeo, etc. “La nostra filosofia és d’augmentar la qualitat literària de la revista”, comenta Lluís Ricart.

Dues publicacions de magnituds molt diferents.

Segons Alberto Abad, la tirada de *La Farola* és d’uns cent mil exemplars. *Globus Mundi* n’edita uns deu mil i té uns tres-cents venedors censats, quan el nombre de venedors de *La Farola* supera el miler. L’expansió de *La Farola* és tal que s’ha convertit en fundació. Segons la responsable d’administració de *La Farola*, Paz Viladomiu, l’objectiu de la Fundació no és de vendre ni de distribuir el periòdic, sinó de fer

Dalt –i baix amb Lluís Ricart–, Miguel Roman, venedor de ‘Globus Mundi’. La premsa social es va imposant a les grans urbs, on les borses de Borsa van en alça. (fotos: Xavier Gómez)

“projectes de reinserció social del venedor, oferint, per exemple, assistència jurídica, mèdica, social i psicològica als venedors”. En la mateixa línia parlava George Mathis, creador de la fundació, en una entrevista publicada a *La Farola*: “L’objectiu és de sortir de l’obligació mer-

cantil de les societats de premsa tradicionals. Volem donar cobertura legal per fer una reinversió social de les recaptacions”. Però des de *Globus Mundi* Lluís Ricart pensa que, amb les fundacions, a vegades es justifiquen moltes coses i sempre “hi has de posar en interrogant per veure

"Qualsevol que es quedi sense feina s'hi pot trobar"

XAVIER GÓMEZ

Els venedors de 'La Farola' es multipliquen. Gràcies a la venda d'aquesta mena de premsa, moltes persones poden viure dignament.

Els venedors són els veritables protagonistes, qui fan possible que existeixi premsa social. Siguin venedors de l'una revista o de l'altra, la seva situació vital és la mateixa. Són "companys de carrer", homes i dones que s'han vist en situacions de màxima precarietat i que, venent la revista han millorat la seva condició de vida. Pere Amiel té trenta-quatre anys, els seus pares eren alcohòlics i van morir de cirrosi quan ell era molt petit. Problemes sentimentals el van dur a l'alcoholisme i així va trobar-se sense feina, sense família i sense sostre. Ha dormit al carrer, a l'estació de Sants, experiència de la qual guarda un record amarg: "Era un desastre; si encara hi fos, ja m'hauria tornat boig. T'hi trobaves bona gent, però també mala gent; i hi havia de tot, baralles, alcohol, policia... No era vida". Ara ven *La Farola* i pot viure mínimament. Pere Traverries és un home de cin-

quanta-tres anys i va néixer en un orfenat. Té una minusvalidesa que el priva de caminar bé i, quan l'empresa on treballava va plegar, es va quedar sense re: "A la meua edat i amb l'artrosi que tinc ja no em miren com un treballador; però ara venent *La Farola* puc viure". Miguel Román ven el *Globus Mundi* des de fa un any, i ja fa sis mesos que pot viure en una pensió. Miguel Román diu: "No és gaire difícil quedar-se al carrer; avui qualsevol que es queda sense feina s'hi pot trobar, com jo mateix".

De mitjana els venedors solen fer unes tres mil pessetes diàries, quantitat amb la qual poden pagar-se el menjar i la pensió cada dia. Però sovint s'enfronten amb el menyspreu i la indiferència de molta gent. "Alguna vegada sí que m'he sentit malament; moltes dones grans quan et veuen s'agafen la bossa, i això em fa molt de mal", es queixa l'Emili. L. S.

qui les crea i per què les crea". Per la seva banda, Paz Viladomiu, de *La Farola*, assegura que les crítiques de *Globus Mundi* són injustificades i que els beneficis obtinguts de les vendes de la revista es queden íntegrament a Espanya, per finançar projectes a les ciutats on més venedors hi ha. "Les crítiques de *Globus Mundi* més aviat fan so d'enveja, perquè és una revista que no funciona del tot bé. Crec que nosaltres tenim més credibilitat", argumenta Paz Viladomiu.

De moment aquestes dues revistes s'autofinancen amb les cinquanta pessetes que no es queden els venedors i que serveixen per pagar despeses d'edició, distribució i personal. Hem de dir que, contràriament a *La Farola*, les persones que fan possible l'edició de *Globus Mundi* encara no han pogut rebre una remuneració amb els beneficis de les vendes de la revista: els guanys amb prou feines si arriben per editar el número següent. Evidentment, la publicitat i les subvencions portarien canvis i millores considerables de funcionament de les revistes, però acceptar-ho significaria replantejar-se les. George Mathis s'ha negat, des del principi de *La Farola*, a rebre cap ajuda pública a fi de garantir-se una llibertat d'expressió total. Però actualment *La Farola* espera resposta de la Generalitat sobre una subvenció. La negativa d'acceptar publicitat, encara la manté. A Alberto Abad, redactor de *La Farola*, no li semblaria malament d'acceptar publicitat: "Sóc partidari de posar-hi publicitat, si això ha de beneficiar la revista; però entenc els motius pels quals Mathis no n'hi vol". Lluís Ricart, de *Globus Mundi*, diu que si per continuar publicant la revista havien d'acceptar publicitat, que ho farien, però tenint clar que des del moment que n'hi entrés, ja no seria *Globus Mundi*, "seria una altra cosa".

Veient l'èxit que tenen els periòdics de premsa social a les grans ciutats, on per desgràcia les bosses de pobresa són preo-